

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO KODEKSO ŠEŠTOSIOS KNYGOS III DALIES XXII SKYRIAUS
KETVIRTOJO SKIRSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2026 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Kodekso šeštosios knygos III dalies XXII skyriaus ketvirtojo skirsnio pakeitimas

Pakeisti Kodekso šeštosios knygos III dalies XXII skyriaus ketvirtąjį skirsnį ir jį išdėstyti taip:

**„KETVIRTASIS SKIRSNIS
ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATSIRADUSIĄ DĖL NETINKAMOS KOKYBĖS GAMINIŲ**

6.292 straipsnis. Ekonominės veiklos vykdytojo atsakomybė

1. Ekonominės veiklos vykdytojas šio skirsnio nustatytais atvejais ir tvarka privalo atlyginti dėl netinkamos kokybės gaminių atsiradusią žalą.

2. Gaminio ar jo komponento gamintojas turi atlyginti ir dėl gaminio komponento, kuris buvo integruotas į gamintojo kontroliuojamą gaminį arba susietas su juo, atsiradusią žalą. Kaip gamintojas taip pat atsako asmuo, kuris iš esmės pakeičia gamintojo nekontroliuojamą gaminį ir pateikia jį rinkai arba pradeda naudoti. Kitų ekonominės veiklos vykdytojų atsakomybė nedaro poveikio gamintojo atsakomybei.

3. Gamintojas laikomas vykdančiu gaminio kontrolę, kai jis:

1) integruoja komponentą į gaminį, su juo susieja ar tiekia komponentą arba, atsižvelgdamas į trečiosios šalies veiksmus, leidžia arba sutinka integruoti komponentą į gaminį, su juo susieti ar tiekti komponentą, įskaitant programinės įrangos naujinius ar patobulinimus, arba leidžia ar sutinka keisti gaminį, įskaitant gaminio esminius pakeitimus;

2) pats arba per trečiąją šalį gali tiekti programinės įrangos naujinius arba patobulinimus.

4. Gaminio ar komponento importuotojas arba įgaliotasis atstovas privalo atlyginti dėl netinkamos kokybės gaminių atsiradusią žalą, jei gaminio ar komponento gamintojas yra įsteigtas Europos Sąjungai nepriklausančioje valstybėje. Jei neįmanoma nustatyti Europos Sąjungoje įsteigto importuotojo ar įgaliotojo atstovo, atlyginti žalą privalo realizavimo paslaugų teikėjas.

5. Platintojas privalo atlyginti dėl netinkamos kokybės gaminių atsiradusią žalą, jeigu neįmanoma nustatyti Europos Sąjungoje įsteigto gamintojo, komponento gamintojo, importuotojo, įgaliotojo asmens ar realizavimo paslaugų teikėjo, o platintojas per mėnesį nuo nukentėjusio asmens prašymo gavimo dienos nepraneša nukentėjusiam asmeniui nors apie vieną iš jų ar netinkamos kokybės gaminį jam pateikusių kitą platintoją. Šios dalies nuostatos taip pat taikomos bet kuriam interneto platformos, kaip ji apibrėžta 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB, (Skaitmeninių paslaugų akto), paslaugų teikėjui, kuris nėra ekonominės veiklos vykdytojas, jeigu toje interneto platformoje vartotojai gali sudaryti nuotolinės prekybos sutartis su prekiautojais ir jeigu tenkinamos šio reglamento 6 straipsnio 3 dalyje nustatytos sąlygos.

6. Šio skirsnio normos taikomos tais atvejais, kai atsakomybė kyla dėl fiziniam asmeniui padarytos žalos.

6.293 straipsnis. Ekonominės veiklos vykdytojo samprata ir kitos šiame skirsnyje vartojamos sąvokos

1. Ekonominės veiklos vykdytoju laikomas:

1) gamintojas – asmuo, kuris sukuria ar pagamina gaminį, įskaitant ir gaminį savo reikmėms, arba pristato jį kaip gamintojas, t. y. ant gaminio nurodo savo vardą, pavardę ar pavadinimą, prekių ženklą ar kitus skiriamuosius ženklus;

2) komponento gamintojas;

3) susijusios skaitmeninės paslaugos teikėjas;

4) įgaliotasis atstovas – Europos Sąjungoje įsteigtas asmuo, kuriam raštu suteikiami gamintojo įgaliojimai vykdyti konkrečias užduotis to gamintojo vardu;

5) importuotojas – asmuo, kuris pateikia Europos Sąjungos rinkai gaminį ar jo komponentą iš trečiosios valstybės;

6) realizavimo paslaugų teikėjas – asmuo, kuris, neturėdamas gaminio nuosavybės teisių, vykdydamas komercinę veiklą teikia bent dvi iš šių paslaugų: gaminio sandėliavimo, pakavimo, adresavimo ir siuntimo, išskyrus pašto paslaugas, kaip jos suprantamos pagal Lietuvos Respublikos pašto įstatymą, siuntinių pristatymo paslaugas, kaip jos suprantamos pagal 2018 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/644 dėl tarptautinių siuntinių pristatymo paslaugų, ar bet kokias kitas krovinių vežimo paslaugas;

7) platintojas – tiekimo grandinėje veikiantis asmuo, kuris tiekia gaminį rinkai, bet nėra to gaminio gamintojas ar importuotojas.

2. Gaminys suprantamas kaip kilnojamas daiktas, taip pat toks daiktas, kuris yra kito kilnojamojo ar nekilnojamojo daikto dalis arba yra su juo susietas. Gaminiumi laikoma ir elektros energija, skaitmeninė gamybos rinkmena, žaliava ir programinė įranga.

3. Skaitmeninė gamybos rinkmena suprantama kaip kilnojamojo daikto skaitmeninė versija arba skaitmeninis šablonas, kuriuose yra funkcinė informacija, būtina daiktui pagaminti sudarant sąlygas automatiškai valdyti mašinas ar įrankius.

4. Susijusi skaitmeninė paslauga suprantama kaip skaitmeninė paslauga, išskyrus interneto prieigos paslaugas, integruota į gaminį arba su juo susieta taip, kad be jos gaminys negalėtų atlikti vienos ar daugiau savo funkcijų.

5. Komponentas suprantamas kaip daiktas ar nematerialus civilinių teisių objektas, žaliava arba susijusi skaitmeninė paslauga, integruoti į gaminį arba su juo susieti.

6. Gaminio esminis pakeitimas suprantamas kaip pateikto rinkai ar pradėto naudoti gaminio pakeitimas, kuris pagal teisės aktų, reglamentuojančių gaminių saugą, nustatytas taisykles laikomas esminiu. Jeigu nenustatyta, kas laikoma esminiu pakeitimu, jis suprantamas kaip gaminio pakeitimas, kuriuo keičiamos pradinės gaminio eksploatacinės savybės, paskirtis ar tipas, kai atliekant gamintojo pradinį rizikos vertinimą tas pakeitimas nebuvo numatytas, ir keičiamas pavojaus pobūdis, sukuriama naujas pavojus arba padidinamas rizikos lygis.

7. Pateikimas rinkai suprantamas kaip gaminio tiekimas Europos Sąjungos rinkai pirmą kartą.

8. Pradėjimas naudoti – pirmas gaminio panaudojimas Europos Sąjungoje vykdant komercinę veiklą už atlygį arba neatlygintinai tokiomis aplinkybėmis, kuriomis tas gaminys nebuvo pateiktas rinkai prieš pirmą jo panaudojimą.

9. Tiekimas rinkai suprantamas kaip gaminio, skirto platinti, vartoti ar naudoti Europos Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdydamas komercinę veiklą už atlygį arba neatlygintinai.

6.294 straipsnis. Netinkamos kokybės samprata

1. Gaminys yra laikomas netinkamos kokybės, jeigu jis neatitinka teisės aktais, reglamentuojančiais gaminių saugą, nustatytų reikalavimų ar saugos reikalavimų, kurių turi teisę tikėtis fizinis asmuo. Ar gaminys yra tinkamos ar netinkamos kokybės, nustatoma atsižvelgiant į:

- 1) nurodomą gaminio aprašymą ir savybes (reklamą), įskaitant jo ženklavinimą, dizainą, technines savybes, sudėtį bei pakuotę ir surinkimo, montavimo, naudojimo ir priežiūros instrukcijas;
 - 2) tai, ar gaminių galima naudoti tam, kam pagrįstai tikimasi jų naudoti;
 - 3) gaminio bet kokio gebėjimo toliau mokytis ar įgyti naujų savybių po pateikimo rinkai ar pradėjimo naudoti poveikį tam gaminiui;
 - 4) pagrįstai numatomą kitų gaminių, kurie, kaip galima tikėtis, bus naudojami kartu, be kita ko, susiejant gaminius, poveikį tam gaminiui;
 - 5) momentą, kai gaminys buvo pateiktas rinkai ar pradėtas naudoti, arba, jeigu po gaminio pateikimo rinkai ar pradėjimo naudoti gamintojas toliau jį kontroliuoja, momentą, kai gamintojas nustoja gaminių kontroliuoti;
 - 6) gaminio saugos reikalavimus, įskaitant su sauga susijusius kibernetinio saugumo reikalavimus;
 - 7) bet kokius su gaminio sauga susijusius gaminio atšaukimo arba kitus taisomuosius veiksmus, kuriuos vykdo ekonominės veiklos vykdytojai ar tokius veiksmus atlikti įgaliotos institucijos;
 - 8) konkrečius naudotojų grupės, kuriai naudoti skirtas gaminys, poreikius;
 - 9) gaminio, kurio paskirtis yra iš esmės užtikrinti, kad nebūtų sukurta žala, atveju – bet kokius gaminio trūkumus, kliudančius pasiekti tą tikslą;
 - 10) kitas aplinkybes.
2. Negalima gaminio laikyti netinkamos kokybės tik dėl to, kad rinkai jau pateiktas arba vėliau bus pateiktas ar pradėtas naudoti geresnis gaminys, įskaitant atnaujintus ar patobulintus gaminius.

6.295 straipsnis. Atsakomybės sąlygos

Žala atlyginama, jeigu nukentėjęs asmuo įrodo, kad žalos padaryta, kad gaminys yra netinkamos kokybės ir kad egzistuoja priežastinis netinkamos kokybės ir nuostolių ryšys.

6.296 straipsnis. Solidarioji atsakomybė

1. Jeigu žala atsirado dėl dviejų ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų veiksmų, šie asmenys atsako solidariai.
2. Gamintojas, integruojantis į gaminių programinės įrangos komponentą, neturi teisės pareikšti atgręžtinio reikalavimo žalą padariusio netinkamos kokybės programinės įrangos komponento gamintojui, jeigu yra visos šios sąlygos:
 - 1) programinės įrangos komponento gamintojas šio programinės įrangos komponento pateikimo rinkai metu buvo labai maža įmonė arba maža įmonė;
 - 2) šios teisės atsisakyta gamintojo, kuris programinės įrangos komponentą integravo į gaminį, su programinės įrangos komponento gamintoju sudarytoje sutartyje.

6.297 straipsnis. Įrodinėjimo pareiga

1. Preziumuojama, kad gaminys yra netinkamos kokybės, jei nustatoma nors viena iš šių aplinkybių:
 - 1) atsakovas teismui pareikalavus neatskleidė turimų svarbių įrodymų, kurių prašė ir kurių svarbą pateiktais faktais ir kitais įrodymais teismui pagrindė ieškovas;

2) ieškovas įrodo, kad gaminys neatitinka teisės aktų, reglamentuojančių gaminių saugą, reikalavimų, kuriais siekiama apsaugoti nuo žalos, kurią patyrė nukentėjęs asmuo, keliamos rizikos;

3) ieškovas įrodo, kad žala padaryta dėl akivaizdaus gaminio gedimo naudojant gaminį pagal numatytą paskirtį arba įprastomis aplinkybėmis.

2. Priežastinis ryšys tarp gaminio netinkamos kokybės ir patirtų nuostolių preziumuojamas, jeigu nustatoma, kad gaminys yra netinkamos kokybės ir patirti nuostoliai atitinka įprastai tokios kokybės gaminio sukeltą žalą.

3. Preziumuojama, kad gaminys yra netinkamos kokybės ir (ar) egzistuoja priežastinis netinkamos kokybės ir nuostolių ryšys, jeigu, atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes, nepriklausomai nuo to, ar buvo laikomasi šiame straipsnyje ir Civilinio proceso kodekse nustatytų taisyklių dėl įrodymų išreikalavimo, yra visos šios sąlygos:

1) ieškovas, norėdamas įrodyti, kad gaminys yra netinkamos kokybės arba (ir) yra priežastinis ryšys tarp netinkamos kokybės ir nuostolių, susiduria su pernelyg dideliais sunkumais, įskaitant ir atvejus dėl techninio ar mokslinio sudėtingumo;

2) ieškovas tikėtinai pagrindžia, kad gaminys yra netinkamos kokybės ir (ar) egzistuoja priežastinis netinkamos kokybės ir nuostolių ryšys.

4. Bylos šalis turi teisę prašyti teismo įpareigoti kitą šalį Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka teikiamus įrodymus byloje pateikti lengvai prieinamu ir lengvai suprantamu būdu, jei toks pateikimas būtų proporcingas šalies, privalančios atskleisti įrodymus, išlaidų ir pastangų atžvilgiu. Teismas gali įpareigoti pateikti įrodymus nurodytu būdu ir savo iniciatyva.

6.298 straipsnis. Atleidimas nuo atsakomybės

1. Ekonominės veiklos vykdytojas atleidžiamas nuo atsakomybės, jeigu įrodo nors vieną iš šių pagrindų:

1) tikėtina, kad gaminys tuo metu, kai jis buvo pateiktas rinkai, pradėtas naudoti ar, platintojo atveju, tiekiamas rinkai, nebuvo netinkamos kokybės arba kad kokybė pablogėjo vėliau, išskyrus atvejus, kai gamintojo kontroliuojamo gaminio netinkamą kokybę lėmė:

a) susijusi skaitmeninė paslauga;

b) programinė įranga, įskaitant programinės įrangos naujinius arba patobulinimus;

c) programinės įrangos naujinių arba patobulinimų, būtinų saugai užtikrinti, trūkumas;

d) gaminio esminis pakeitimas;

2) gaminio kokybė pablogėjo dėl privalomų teisės aktų reikalavimų laikymosi;

3) objektyvus mokslo ir techninių žinių lygis gaminio pateikimo rinkai ar pradėjimo jį naudoti metu arba laikotarpiu, kai gaminys buvo kontroliuojamas gamintojo, nebuvo toks, kad leistų nustatyti netinkamą kokybę.

2. Taip pat nuo atsakomybės atleidžiami:

1) gamintojas ar importuotojas – jei įrodo, kad nepateikė gaminio rinkai arba nepradėjo jo naudoti;

2) platintojas – jei įrodo, kad jis netiekė gaminio rinkai;

3) komponento gamintojas – jei įrodo, kad gaminio, į kurį integruotas komponentas, netinkamą kokybę lėmė gaminio konstrukcija arba komponento gamintojui duoti gamintojo nurodymai;

4) asmuo, kuris pakeičia gaminį, – jei įrodo, kad netinkama gaminio kokybė, dėl kurios padaryta žala, yra susijusi su gaminio dalimi, kuriai pakeitimas nedaro poveikio.

3. Ekonominės veiklos vykdytojo atsakomybė nemažinama, jeigu žala atsirado ir dėl netinkamos gaminio kokybės, ir dėl trečiojo asmens veiksmų ar neveikimo.

4. Ekonominės veiklos vykdytojo atsakomybė gali būti sumažinta arba jis gali būti visiškai atleistas nuo atsakomybės, jeigu atsižvelgiant į visas aplinkybes žala atsirado ir dėl netinkamos gaminio kokybės, ir dėl nukentėjusio ar kito asmens, už kurį šis atsako, kaltės.

6.299 straipsnis. Atlygintina žala

1. Pagal šį skirsnį atlyginama:

1) dėl gyvybės atėmimo ar sveikatos sužalojimo atsiradusi žala, įskaitant žalą psichikos sveikatai;

2) žala, atsiradusi dėl duomenų, kaip jie apibrėžti 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/868 dėl Europos duomenų valdymo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1724, (Duomenų valdymo aktas), kurie nenaudojami profesiniais tikslais, sunaikinimo ar sugadinimo;

3) bet kokiam turtui padaryta žala, išskyrus žalą, padarytą:

a) netinkamos kokybės gaminiui;

b) gaminiui, kurį sugadino netinkamos kokybės komponentas, kurį gaminio gamintojas integravo į gaminį arba su juo susiejo gamintojui kontroliuojant;

c) išimtinai profesiniais tikslais naudojamam turtui.

2. Šio skirsnio nuostatos netaikomos atlyginant žalą, atsiradusią dėl branduolinės avarijos, taip pat žalą, kuri atsirado dėl laisvosios ir atvirosios programinės įrangos, sukurtos arba tiekiamos nevykdant komercinės veiklos.

6.300 straipsnis. Ieškinio senatis

1. Ieškiniai dėl nuostolių (žalos), atsiradusių vartojant netinkamos kokybės gaminius, gali būti pareiškiami per trejus metus nuo tos dienos, kurią nukentėjęs asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie jam padarytą žalą, trūkumą ir atsakingo ekonominės veiklos vykdytojo tapatybę.

2. Teisė pareikšti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą ieškinį išnyksta suėjus dešimties metų terminui nuo tos dienos, kurią netinkamos kokybės gaminyje buvo pateiktas rinkai ar pradėtas naudoti, o jei gaminyje buvo pakeistas iš esmės, – nuo dienos, kurią, atlikus gaminio esminius pakeitimus, tas gaminyje buvo pradėtas tiekti rinkai arba pradėtas naudoti. Jeigu teismas pripažįsta, kad teise pareikšti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą ieškinį per nurodytą dešimties metų terminą nukentėjęs asmuo negalėjo pasinaudoti dėl vėliau išaiškėjusio jo suluošinimo arba kitokio jo sveikatos sužalojimo, ši teisė išnyksta suėjus dvidešimt penkerių metų terminui.“

2 straipsnis. Kodekso priedo pakeitimas

Papildyti Kodekso priedą 10 punktu:

„10. 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/2853 dėl atsakomybės už gaminius su trūkumais, kuria panaikinama Tarybos direktyva 85/374/EEB.“

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2026 m. gruodžio 9 d.

2. Iki 2026 m. gruodžio 8 d. pateiktiems rinkai arba pradėtiems naudoti gaminiams taikomas iki 2026 m. gruodžio 8 d. galiojęs Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatytas teisinis reguliavimas.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas